

The logo for AeQui, featuring the letters 'AeQui' in a purple font. A light blue brushstroke underline is positioned beneath the letters, starting from the left and curving under the 'e' and 'Q'.

Postbus 5050

NL-3502 JB Utrecht

+31 30 87 820 87

www.AeQui.nl

info@AeQui.nl

Ad Diermanagement Hogeschool Van Hall Larenstein

*Verlag van de Toets na drie jaar
16 januari 2024*

Utrecht

Maart 2024

www.AeQui.nl

Evaluatiebureau voor het hoger onderwijs

Colofon

Instelling en opleiding

Hogeschool Van Hall Larenstein

Postbus 9001

6880 GB Velp

Resultaat instellingstoets kwaliteitszorg: niet van toepassing

Opleiding: Ad Diermanagement

Locatie: Velp

Variant: voltijd

Croho-nummer: 80178

Visitatiecommissie

A.F. Groen, voorzitter

C.M. Schilp, deskundige

N. Spithost deskundige

R.P. Kwakkel, deskundige

A.J.M.J. van der Rijdt, student-lid

E. Kozłowska MA, secretaris

De commissie is vooraf voorgelegd aan de NVAO.

© 2024

AeQui Nederland

Postbus 5050

3502 JB Utrecht

www.AeQui.nl

Dit document laat zich het beste dubbelzijdig afdrucken.

Inhoudsopgave

Colofon	2
Inhoudsopgave	3
Gerealiseerde leerresultaten.....	8
Bijlagen	9
Bijlage 1 Visitatiecommissie	10
Bijlage 2 Bezoekprogramma	11
Bijlage 3 Bestudeerde documenten	12

Samenvatting

Op 16 januari 2024 is de Associate degree Diermanagement van Hogeschool Van Hall Larenstein gevisiteerd. Deze visitatie betrof een toets na drie jaar. Hiertoe heeft de commissie gekeken naar standaard 10 en 11 van het uitgebreide beoordelingskader. Het oordeel van de commissie is **positief**.

Toetsing

De commissie heeft vastgesteld dat het toetsbeleid van de opleiding aansluit bij het toetsbeleid van de hogeschool. De doelen van de opleiding, de inhoud van de modules en de toetsing zijn op elkaar afgestemd en de opleiding maakt gebruik van verschillende toetsvormen. Toetsing vindt individueel of in groepjes plaats. Studenten ervaren soms meeliftgedrag in de groepstoetsing. De opleiding heeft hiervoor reeds adequate maatregelen genomen; de commissie raadt aan om de verhouding individuele vs. groepstoetsen goed in het oog te houden. Als aandachtspunt geeft de commissie eveneens mee dat studenten aangeven het toetsniveau voor een product als moeilijker te ervaren dan het niveau van een kennistoets.

De opleiding heeft één beoordelingsformulier per beroepsrol opgesteld dat doorheen de opleiding wordt gebruikt om de voortgang van de student in verschillende contexten te meten. De commissie is positief over dit formulier en de wijze van kalibratie en evaluatie zoals de opleiding dit heeft ingericht.

Vanuit de opleiding Diermanagement neemt één lid zitting in de brede examencommissie; dit lid is SKE gecertificeerd. Aan de examencommissie is een toetscommissie verbonden. De commissie heeft vastgesteld dat de taken conform wettelijke vereisten uitgevoerd worden.

De commissie beschouwt de toetsing binnen het programma als valide, betrouwbaar, en onafhankelijk. De commissie concludeert dat de opleiding **voldoet aan standaard 10**.

Alle standaarden van het NVAO-kader zijn positief beoordeeld. Op die grond geeft de visitatiecommissie een positief advies inzake accreditatie van de Associate degree-opleiding Diermanagement.

Namens de voltallige visitatiecommissie, Utrecht, maart 2024

Ab Groen, voorzitter

Gerealiseerde leerresultaten

Ten tijde van het locatiebezoek was er één eindwerk beschikbaar. De commissie heeft zich ervan vergewist dat de beoordelingsprocedure bij dit eindwerk is gevolgd. De bevindingen van de commissie kwamen overeen met het onderzoek van de examencommissie en gaven de commissie vertrouwen in de beoordeling van komende eindwerken.

Conform de *Instructie NVAO Toets na drie jaar* heeft de commissie zich eveneens een beeld gevormd van de (tussen)toetsen van de opleiding om een oordeel te kunnen geven op standaard 11. De commissie heeft diverse toetsen bekeken en heeft kunnen concluderen dat de toetsing transparant, valide en betrouwbaar is. Op basis van de constatering dat de commissie ziet dat de tussenproducten ook de beoogde leerresultaten halen van deze tussenproducten, heeft de commissie vertrouwen dat straks ook de eindwerken de beoogde leerresultaten van de opleiding zullen afdekken. De commissie concludeert derhalve dat de opleiding **voldoet aan standaard 11**.

Aanbevelingen

De commissie spreekt haar waardering uit voor het enthousiasme dat zij tijdens het locatiebezoek heeft ervaren en kijkt terug op open gesprekken.

Met het oog op de toekomst geeft de commissie de volgende aanbevelingen ter overweging:

- Houd oog voor het niveau van de kennistoets in relatie tot toetsing van het product;
- Bekijk de verhouding tussen groeps- en individuele toetsen teneinde een goede balans te bewaken en eveneens om de kans op meeliftgedrag te kunnen verkleinen.

Liza Kozłowska, secretaris

Inleiding

De instelling

Hogeschool Van Hall Larenstein (HVHL) biedt bachelor- en masteropleidingen aan evenals enkele Associate degrees (Ad) en cursussen. De hogeschool profileert zich op het thema duurzaamheid. Het onderwijs wordt verzorgd op twee locaties: Leeuwarden en Velp. Er studeren ongeveer 5.000 studenten aan HVHL.

De opleiding

De Associate degree Diermanagement is een voltijdopleiding en wordt aangeboden op de locatie in Velp. De opleiding is gestart in september 2022 en is op dit moment met ruim 50 eerstejaarsstudenten en 49 tweedejaarsstudenten de grootste Ad-opleiding binnen de hogeschool. Er zijn in totaal 13 medewerkers betrokken bij de Ad; het kernteam bestaat uit 7 medewerkers. De opleiding beoogt studenten op te leiden voor een breed werkveld. De belangrijkste taak van een afgestudeerde diermanager is het verantwoord beheren van dieren die geen deel uitmaken van de voedselketen (de non-productiediersector). Dit zijn sport- en recreatiedieren, gezelschapsdieren, dieren in dierentuinen, kinderboerderijdieren, dieren in het wild en dieren die een rol spelen in de zorg. Afgestudeerde diermanagers zijn in staat om dierkundige kennis en kunde te vertalen naar specifieke toepassingssituaties. Ook kunnen zij een brug slaan tussen verschillende vakgebieden, mensen en organisaties. Studenten leren tijdens de opleiding over het gedrag van bovengenoemde dieren, huisvesting, gezondheid en voeding en over generieke zaken zoals bedrijfsvoering, projectmanagement, marketing en communicatie.

Het tweejarige programma wordt in het Nederlands aangeboden. Studenten werken gedurende de hele opleiding aan opdrachten uit de beroepspraktijk en het laatste half jaar lopen studenten

stage bij een organisatie in de non-productiediersector.

De Toets na drie jaar

Alle instellingen zonder een Instellingstoets Kwaliteitszorg (ITK) en waarbij tijdens de Toets Nieuwe Opleiding (TNO) is vastgesteld dat op dat moment geen feitelijk onderwijs plaatsvond, dienen volgens de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek (WHW) drie jaar na een positief besluit accreditatie nieuwe opleiding de beoordeling van een toets na drie jaar aan te vragen bij de NVAO. In een toets na drie jaar beoordeelt het panel de volgende twee kwaliteitsaspecten: (1) het gerealiseerde niveau, gelet op hetgeen internationaal gewenst en gangbaar is en (2) de deugdelijkheid van de beoordeling, toetsing en examinering van de studenten. Hiertoe heeft de commissie gekeken naar standaarden 10 en 11 van het kader Uitgebreide Opleidingsbeoordeling van de NVAO (2018) en de aanvullende Instructie NVAO Toets na drie jaar. In haar overwegingen en conclusies heeft de commissie ook de aanbevelingen van de TNO-commissie meegenomen.

De Toets na drie jaar is uitgevoerd op 16 januari 2024, volgens het programma dat in bijlage 2 is weergegeven.

De commissie heeft de beoordeling in onafhankelijkheid uitgevoerd; het panel heeft de benodigde informatie gekregen om tot een beoordeling te komen. Aan het einde van de visitatie is de opleiding in kennis gesteld van de bevindingen en conclusies van de commissie.

Deze rapportage is in februari 2024 in concept toegestuurd aan de opleiding; de reacties van de opleiding zijn verwerkt tot deze definitieve rapportage.

Toetsing

Standaard 10: de opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsing.

Bevindingen

De commissie heeft kennisgenomen van het toetsbeleid, de borging door de examen- en toetscommissie. Daarnaast heeft de commissie enkele toetsen bestudeerd.

Voor wat betreft toetsing sluit de opleiding aan bij het toetsbeleid dat de hogeschool voor al haar opleidingen hanteert. De doelen van de opleiding, de inhoud van de modules en de toetsing zijn op elkaar afgestemd. De commissie stelt vast dat de opleiding gebruik maakt van diverse toetsvormen: verslagen, theorietoetsen, presentaties, gesprekken en kennistoetsen. De toetsen worden zowel individueel als in groepsvorm afgenomen.

De TNO-commissie heeft de invulling van de beoordelingsformulieren en goede afstemming tussen beoordelaars als aanbeveling geformuleerd. De opleiding heeft vier beroepsrollen gedefinieerd en per beroepsrol een beoordelingsformulier opgesteld dat gedurende de gehele opleiding wordt gebruikt voor de beoordeling van beroepsproducten en de afstudeeropdracht. De commissie onderschrijft het doel van de opleiding dat door dezelfde leerdoelen en beoordelingscriteria te gebruiken, de studenten hiermee vertrouwd raken en dat de voortgang van de student in verschillende contexten gemeten kan worden. De commissie is positief over de acties die de opleiding n.a.v. de aanbeveling van de TNO-commissie heeft ondernomen, bijvoorbeeld op de structureel georganiseerde kalibratiesessies en de evaluatie zoals door de opleiding vormgegeven en uitgevoerd.

Het gesprek met de docenten maakte de commissie duidelijk dat de opleiding een duidelijk en gezamenlijk beeld heeft over de te verwachten prestaties van de studenten. Tijdens de gesprekken heeft de commissie ook enkele suggesties

besproken voor verdere ontwikkeling van de opleiding in de aankomende jaren. De commissie nodigt de opleiding uit om deze ideeën (bijvoorbeeld: TGO, uitbreiding werkveldcommissie, stages in dierentuinen en thematieken als wilde natuur) verder te verkennen.

De commissie heeft tijdens het gesprek met de studenten stilgestaan bij (de toetsing van) zowel individueel alsook groepswerk. Uit de documentatie vernam de commissie dat, naast de beoordeling van een groepswerk, studenten eveneens individueel worden beoordeeld door middel van een gesprek, schriftelijke toets of verslag. De studenten gaven aan dat het niveau voor producten hoger lijkt te zijn dan voor de kennistoetsen. Door aanwezig te zijn in de les en het boek goed te bestuderen, zijn de kennistoetsen goed te behalen. Bij het groepswerk ervaren de studenten soms nog wat meelifgedrag. Docenten geven aan dat er een 'ontslagprocedure' in werking kan worden gezet op het moment dat een student niet voldoende participeert. In de afgelopen tijd is dit een enkele keer voorgekomen. Studenten geven ook aan dat zij het fijn vinden om in de tweede helft van het eerste jaar zelf de groepjes samen te kunnen stellen. Op deze manier kunnen zij ervoor zorgen dat ze met eveneens gemotiveerde studenten in een groepje belanden.

Tijdens de bezochtdag kreeg de commissie een goed beeld van de werkzaamheden van de examen- en toetscommissie. De Ad Diermanagement valt onder een brede examencommissie die naast deze Ad nog enkele andere opleidingen omvat. Vanuit de opleiding Diermanagement neemt één lid zitting in de examencommissie; dit lid is SKE gecertificeerd. De brede examencommissie is in het afgelopen jaar negen keer bijeengekomen. Aan de examencommissie is een toetscommissie verbonden: de voorzitter van de

examencommissie is eveneens voorzitter van de toetscommissie en vormt op deze manier een 'linking pin'. De commissie heeft zich er tijdens het gesprek met de examencommissie van vergewist dat deze opzet niet conflicteert en goed wordt vormgegeven. De commissie is eveneens positief over de opvolging van de aanbeveling van de TNO-commissie om het toetsplan en de beoordelingsformulieren voor de start van de opleiding van een formeel oordeel te voorzien en voor het vervolg steekproeven van de toetsen op te nemen in de borgingsagenda van de examencommissie.

De commissie heeft vastgesteld dat het merendeel van de docenten in het bezit is van een mastergraad en BKE gecertificeerd is. De examencommissie wijst examinatoren aan die in het bezit zijn van een BKE. Een (nieuwe) docent die deze kwalificatie nog niet heeft behaald, werkt onder de verantwoordelijkheid van een gecertificeerde collega.

Overwegingen

De commissie is van oordeel dat het systeem van toetsing is goed opgezet.

De examencommissie en de toetscommissie staan voldoende in voor de kwaliteit van toetsing, de beoordeling in de opleiding en daarmee de borging van het beoogde eindniveau. De commissie heeft geconcludeerd dat de studenten zich door de wijze van toetsing gesteund weten in hun ontwikkeling.

De commissie geeft de aanbeveling mee om goed te kijken naar de verhouding tussen individueel en groepstoetsen. Ook raadt de commissie aan om het niveau van de kennistoetsen en het product goed in het oog te houden.

Deze overwegingen in ogenschouw nemend, beoordeelt de commissie dat de opleiding **voldoet** aan de voorwaarden zoals gesteld in standaard 10.

Gerealiseerde leerresultaten

Standaard 11: de opleiding toont aan dat de beoogde leerresultaten worden gerealiseerd.

Bevindingen

Periode 3 en 4 van het tweede leerjaar zijn gereserveerd voor de afstudeerstage van 30 EC. Tijdens de afstudeerstage werken de studenten mee in een organisatie en voeren ze een opdracht uit. De opleiding licht toe dat de complexiteit van deze taak groter is dan de opdrachten die tot dan toe in de opleiding aan de orde zijn gekomen, doordat ze meerdere beroepsrollen combineren en moeten samenwerken met vrijwilligers, collega's en leidinggevenden. In de afstudeerstage worden de studenten beoordeeld op de mate waarin ze de integratie van verschillende beroepsrollen en de samenwerking vormgeven. De commissie heeft vastgesteld dat deze aspecten terugkomen op het beoordelingsformulier.

In het kader van het vaststellen van de beoogde leerresultaten heeft de commissie het eindwerk van één afgestudeerde student kunnen beoordelen en heeft zij tussenproducten van 15 studenten bekeken. De examencommissie gaf aan een review van het eindwerk te hebben gedaan en gaf aan dat, ook al is de steekproef N=1, de opleiding erin is geslaagd een student naar het eindniveau te brengen. De reflectie van de examencommissie kwam overeen met die van de opleiding in de zin dat de procedure rondom het afstuderen valide en betrouwbaar is. Ook de visitatiecommissie is tot deze conclusie gekomen en is met name positief over het feit dat de beide toetsen van de afstudeermodule (het meewerkportfolio en de opdracht) individueel beoordeeld worden. Examinatoren beoordelen de afstudeerstage en het beroepsproduct wordt voorts beoordeeld door

twee examinatoren die beide niet rechtstreeks betrokken zijn bij de stage. Ook is voorzien in een procedure op het moment dat beide examinatoren het niet eens zijn over een cijfer.

Conform de *Instructie NVAO Toets na drie jaar* heeft de commissie zich voorts een beeld gevormd van de (tussen)toetsen van de opleiding om een oordeel te kunnen geven op standaard 11. De commissie heeft diverse toetsen bekeken en heeft kunnen concluderen dat de toetsing transparant, valide en betrouwbaar is. Op basis van de constatering dat de commissie ziet dat de tussenproducten ook de beoogde leerresultaten halen van deze tussenproducten, heeft de commissie vertrouwen dat straks ook de eindwerken de beoogde leerresultaten van de opleiding zullen afdekken.

Overwegingen

De commissie is van oordeel dat de (tussen)toetsen van de opleiding voldoende niveau laten zien voor de fase van de opleiding waarin de (tussen)toetsen worden afgenomen. Tevens is de commissie positief de beoordelingsprocedure rondom het eindwerk en stelt de commissie vast dat de beoordeling van het eindwerk conform in lijn is met haar eigen bevindingen van de kwaliteit van het werk.

Deze overwegingen in ogenschouw nemend, beoordeelt de commissie dat de opleiding **voldoet** aan de voorwaarden zoals gesteld in standaard 11.

Bijlagen

Bijlage 1 Visitatiecommissie

A.F. (Ab) Groen, voorzitter

Bestuurder GOO, toezichthouder woningcorporatie en vo-school en adviseur vanuit Bureau Fulp

Ch. (Chrispijn) Schilp

Dierenarts, Dierenpark Amersfoort en zelfstandig dierenarts in Zoo Health Management

Dr. R.P. (René) Kwakkel

Programme Director BSc and MSc 'Animal Sciences' en Associate professor 'Poultry Nutrition', Wageningen University.

N. (Nina) Spithost

Programma Manager Associate degrees, NHL Stenden Hogeschool, Leeuwarden

A.J.M.J. (Anne) van der Rijdt, student-lid

Student MSc Social Challenges Policies and Interventions, Utrecht University. In 2023 afgestudeerd aan de MSc Internationale Ontwikkelingsstudies aan Wageningen University.

De commissie werd bijgestaan door Liza Kozłowska MA, extern secretaris gecertificeerd door NVAO.

Voorafgaand aan de bezokedag is het panel ter beoordeling voorgelegd aan de NVAO.

Alle commissieleden hebben een verklaring van onafhankelijkheid en onpartijdigheid ingevuld, ondertekend en deze zijn ingeleverd bij NVAO.

Bijlage 2 Bezoekprogramma

Voorafgaand aan het locatiebezoek:

Online spreekuur: vrijdag 12 januari 2024

Van het online spreekuur is geen gebruik gemaakt.

Vooroverleg commissie: vrijdag 12 januari 2024

Locatiebezoek:

Datum: dinsdag 16 januari 2024

Locatie: Hogeschool Van Hall Larenstein (locatie Velp)

09.30 – 09.45 uur	Ontvangst commissie en welkomstwoord	
09.45 – 10.00 uur	Presentatie: introductie van de opleiding	<ul style="list-style-type: none"> • Directeur Onderwijs • Opleidingsmanager • Programma coördinator
10.00 – 10.30 uur	Overleg commissie /inzage materiaal	
10.30 – 11.15 uur	Gesprek 1: studenten en afgestudeerden	<ul style="list-style-type: none"> • Studenten (waaronder leden van de opleidingscommissie) • Afgestudeerden
11.15 – 11.30 uur	Pauze	
11.30 – 12.15 uur	Gesprek 2: docenten	
12.15 – 13.00 uur	Lunch	
13.00 – 13.45 uur	Gesprek 3: (borging) Examencommissie en Toetscommissie	<ul style="list-style-type: none"> • Voorzitter EC en TC • Secretaris EC
13.45 – 14.00 uur	Pauze	
14.00 – 14.45 uur	Gesprek 4: Werkveld (Online)	<ul style="list-style-type: none"> • Dibevo • Natuurmonumenten • Dierenbescherming
14.45 – 15.00 uur	Pauze	
15.00 – 15.45 uur	Gesprek 5: Directie en management	<ul style="list-style-type: none"> • Directeur Onderwijs • Opleidingsmanager • Coordinator Programma AD Diermanagement
15.45 – 16.30 uur	Overleg commissie	
16.30 uur	Terugkoppeling	Allen + CvB (fysiek en online)

Bijlage 3 Bestudeerde documenten

- Zelfevaluatie "Ad Diermanagement" (januari 2024)
- Bijlagen bij de Zelfevaluatie
  - o OER 2023-2024 (Algemeen deel + Opleidings specifiek deel Ad Diermanagement)
  - o Notulen WAC (periode 2021-2023)
  - o Opleidingsprofiel Ad Diermanagement (april 2021)
  - o Expertiseoverzicht Ad Diermanagement (2023 – 2024)
- Handleiding Afstudeerstage 2023-2024
- Toetsplan Ad Diermanagement 2023
- Huishoudelijk reglement Examencommissie
- Jaarverslag 2022-2023 Examencommissie
- Stappenplan afstudeerstage Ad Diermanagement per rol
- Voorbeeld van een modulehandleiding
- Eindwerk van één student
- Documentatie omtrent tussenproducten (van cursussen: J1P1, J1P2, J1P4 en J2P1)
  - o Modulehandleiding
  - o Toetsmatrijs en toets van schriftelijke toets
  - o Beoordelingsformulier en sleutel
  - o (Tussen)producten van 15 studenten
  - o Ingevulde beoordelingsformulieren
  - o Toetsanalyse